

87.835 unge begyndte i gymnasiet i 2012.

52.751 unge begyndte i gymnasiet i 2000.

Kilde: Statistikkbanken

SNILDE. Regeringen er paradoksalt nok blevet trængt i defensiven af sin egen reformoffensiv. Den har nemlig valgt at lave reformer på områder, som berører store vælgergrupper. Det viser, at reformer skal vælges med større snilde. Arkivfoto: Niels Hougaard

Vælgertække. Reformers skal vælges med omhu

Store reformer har været et af S-R-SF-regeringens klare varemærker. Men måske burde den vælge sine kampe med større omhu.

ANALYSE

CHRISTIAN ELMELUND-PRÆSTEKÆR, MICHAEL BAGGESEN KLITGAARD OG ERIK GAHNER LARSEN

Regeringen har siden dens tiltræden gjort sig bemærket med en række kontroversielle substansreformer af centrale velfærdsprogrammer. Hvor VK-regeringen især gennemførte reformer af velfærdsstatens strukturer, som ligger uden for vælgeres interesse, har den nuværende regering med dødsforagt konfronteret vælgerne med en række upopulære indgreb, når det gælder ydelser og service. Det har regeringen hostet stor anerkendelse for hos fagøkonomer og faktisk også i nogen grad blandt politiske modstandere. Vælgerne derimod har mildt sagt været mindre an-

erkendende - og er derfor flygtet fra re-
geringen. Så hvad er reformforskningens gode politiske råd til en regering i vælger-
nød?

DEN KLASSISKE forestilling er, at vælgerne generelt har et stærkt ønske om at bevare det eksisterende. Vælgerne tilfredshed med regeringen forventes derfor at falde, når den gennemføres reformer med direkte og iøjnefaldende velfærdstab for vælgerne til følge - også selvom regeringen forsvarer reformerne med henvisning til f.eks. økonomisk krise. Vælgerne vægter nemlig konkrete velfærdsgoder højere end abstrakte økonomiske nøgletal. I det omfang regeringer alligevel har et ønske om at gennemføre nedskæringer, kan de med fordel koncentrere reformkræfterne om politiske områder, hvor den brede vælgerbefolkning ikke er overbevist om, at modtagerne har et legitimt behov for offentlig hjælp.

Konkret vil det sige områder, hvor den generelle opfattelse - rigtig eller forkert - er, at modtagernes problemer er delvis selvforskyldte, og at modtagerne selv kan afhjælpe deres problemer. Ved at sætte ind på sådanne områder kan regeringen afgrænse reformens negative effekt på vælgeropbakningen og dermed forfølge

sine politiske mål uden at spille hasard med vælgeropbakningen.

Et godt eksempel på en aktuel nedskæringsreform, som i vælgermæssig henseende kun har påført regeringen begrænsede skader, er den såkaldte studiefremdriftsreform, som for nylig har fået landets universitetsstudenter på barrikaderne. De protesterer over en reform, som mindsker deres mulighed for at planlægge - og ikke mindst forlænge - deres studieforløb. Studentermodstanden er et klassisk eksempel på, at velfærdsreformer er upopulære. Men både minister og regering ser ikke ud til at la-

de sig påvirke af kritikken - hvilket kan skyldes det enkle forhold, at den kommer fra en lille og klart afgrænset gruppe, der ikke formår at vinde opbakning til deres sag fra den brede vælgerbefolkning.

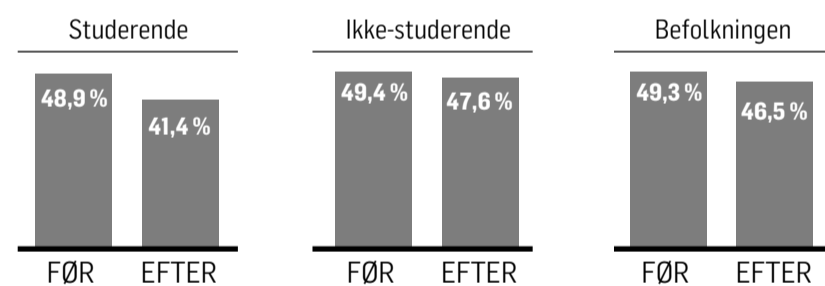
Studiefremdriftsreformen blev præsenteret 19. februar i år, og samlet set fører den til besparelser på 2,2 milliarder kroner på SU-området. Ved at analysere spørgeskemaundersøgelser gennemført fra januar til og med april kan vi se, hvordan vælgerne tilfredshed med regeringen udviklede sig i perioden.

Ser man specifikt på den befolknings-

Før og efter studiereform

Forskellige vælgergruppers tilfredshed med regeringen

Kilde: European Social Survey

gruppe, der var under uddannelse på undersøgelsestidspunktet, faldt tilfredsheden med cirka 7,5 procentpoint. Ser man derimod på resterende del af vælgerne - altså alle dem der ikke er studerende - forsvinder reformeffekten stort set. Hos denne gruppe er der kun 1,8 points forskel i tilfredsheden med regeringen før og efter reformen, hvilket ikke er nok til at gøre forskellen statistisk sikker.

Studerende betragtes hverken som en ressourcetag gruppe eller som en gruppe, der er ude af stand til at påvirke deres egen situation - hvis de gør sig færdige på studiet på normeret tid, får reformen jo ingen konsekvens for dem. Derfor har det ikke været muligt for de studerende at skabe sympatalliance med den brede vælgerbefolkning.

Til sammenligning har eksempelvis dagpengereformen med stor sandsynlighed kostet regeringen langt mere i vælgeropbakning. Reformen af dagpengesystemet er kontroversielle selv under økonomisk opgang, men i en periode med økonomisk pres, faldende beskæftigelse og øget ledighed, er der i store dele af vælgerkorset meget lidt forståelse for et sådant indgreb - også selv om langt de fleste ikke selv er på dagpenge. Til forskel fra de studerende, har mange vælgere

sympati for dagpengemodtagerne, fordi de kun i relativt lille omfang er i stand til at påvirke deres egen beskæftigelsessituation i en periode, hvor antallet af arbejdspladser er faldende, og hvor den økonomiske krise i høj grad betragtes som noget, der kommer udefra.

REGERINGENS KVALER i meningsmålingerne siden dens tiltræden i 2011 skyldes med andre ord ikke en generel og altomfattende negativ reformreaktion fra vælgerne. De skyldes snarere den omstændighed, at regeringen har gennemført en række reformer samtidig uden i tilstrækkelig grad at målrette reformaktiviteten til områder, som kun skaber begrænset protest i befolkningen.

I forhold til SU- og uddannelsessystemet har regeringen dog set helt rigtigt - i hvert fald politisk. I relation til den ydelse kan reformpolitiske ambitioner - so oder so - gå hånd i hånd med ambitioner om at holde sig på god fod med vælgerne.

analyse@pol.dk

Christian Elmelund-Præstekær er lektor, Michael Baggesen Klitgaard er professor, Erik Gahner Larsen er ph.d.-studerende, alle ved Institut for Statskundskab, SDU.

...Jeg tager menneskene og lægger dem på underlaget

et maskulint, patriarkalsk værn mod den hæmningsløse, grusomme OG kvindelige moder natur. Hvad køn får naturen, når staten nu i mellemtiden - ifølge den almindelige debat - er blevet kvindelig, nærmere bestemt MODERLIG?

GÅ UD OG FUCK FADER NATUR!
GÅ HJEM OG FUCK MODER STAT!
GÅ UD OG FUCK MODER MARKED!
GÅ HJEM OG FUCK BIG MOTHER STAT!
GÅ UD OG FUCK BIG BROTHER NATUR!
ELLER HAN VIL FUCKE DIG. HAHA!

Alt er logisk! Alle har deres konstruktivistiske pik oppe i de andres biologiske røvhul! Og omvendt!

Den frivillige natur?

Jeg undrede mig i nogen tid over en samtidighed af to umiddelbart meget forskellige forestillinger om individet, nemlig den konstruktivistiske og en sådan lidt biologistisk (eller naturretlig). På den ene side: Individet der er konstruerede, de skal bare skabe sig selv, og det kan de!

Op på den anden side: Individet, hvis ageren i forhold til andre ER NATUR: Når jeg f.eks. hersker over andre, er det min natur! Det er ikke noget, jeg kan stilles til regnskab for, jeg kan ikke gøre for det. Det er måske ligefrem MIN RET. Jeg havde gået og tænkt over samtidigheden af disse to individmodeller og tænkt, at de stod uformidlet over for hinanden; ikke rigtig konfronteret med hinanden men heller ikke åbenlyst forenet. INDTIL jeg en dag hørte Pi:

Vi hører Krause på tværs tale med Joachim B. Olsen, jeg synes pludselig, jeg kan høre noget opstå, samtalen er nået til

noget med barselsorlov, og Joachim B. siger: »Det er noget helt FUNDAMENTALT i kvinder - for en gennemsnitsbetragtning - det er noget NATURLIGT, at kvinder bliver hos deres børn i de første 9 måneder, og det er FRIVILLIGT, det er deres eget valg, at det er sådan«.

HVAD HAR VI HER? Konstruktivismen og biologisme forenes, ægteskabet er fuldbåret, barnet hedder: Den frivillige natur! Det er smart. Og man kan sige, at barnet er forestillingen om MENNESKETS NATUR SOM DET AT SKABE SIG SELV. Hos Nietzsche var det vist menneskets MULIGHED at skabe sig selv, her er det ligefrem vores natur, det er bare endnu federe. Og så er det sådan, at nogle har en stærkere natur end andre. Dem der ikke vinder, de har desværre en svag natur. Dem der ikke kan stige op igennem hierarkiet af fortløbende selvkonstruktioner har en SVAG NATUR - det er nemt!

Naturen er IKKE sød

Det var bedre, dengang vi var tættere på naturen. Det var bedre, dengang man ofrede folk i mosen. Det var bedre, dengang man huggede hænderne af folk, som havde stjålet et brød. Det var bedre, dengang man slog de andre i bygden ihjel for at overtage deres byttedy.

KAN I FOR FANDEN IKKE FATTE DET, AT I SKAL ELSKE FREMMEDGØRELSEN, ALLE SMÅ PUSSIKATS, MÅSKE OVEN I KØBET ELSKE JERES HØJKOMPLICEREDE CIVILISATION.

Jeg har INGEN tillid til nogen af jeres oprindelige samfund!

Jeg har INGEN tillid til nogen af jeres oprindelige samfund!
OG JEG ER IMOD DØDEN, SÅ KAN I SIGE HVAD I VIL ALLE I FUCKING NATUR-ELSKERE!

Drømmen om den skyldfri verden, løven siger: Hey, det er ikke personligt når jeg æder dig.

Drømmen om den skamfri verden, edderkoppekvinde siger: Hey, det er ikke personligt når jeg æder dig, loverboy.

Drømmen om den hensynsfrie verden, orkanen siger: Hey, det er ikke personligt når jeg smadrer dig og dit liv.

Ingenting er personligt.
Ingenting er personligt.
Ingenting er personligt.

Skulle mennesker (kunne) vælge mellem kultur og natur? Hvad er mere langt ude? De er begge to umulige at slippe for. Mit største problem med naturen er dens indifferens, den er SKIDELIGEGLAD. (Det kan kulturen også være, men den moderne kultur er sgu (stadigvæk) mindre ligeglad end naturen). Jeg vil IKKE acceptere den ligegladhed som det fulde udtryk for mennesket. Hvordan er det kommet dertil, at naturen er et sted, hvor man finder ro, når den er det uroligste af alle steder? Er den ikke det? Naturen er IKKE sød, men så snart den er tæmmet, så længes man efter den, det utæmmelige ved den, enten som et tabt land eller som det land der BURDE ligge forude, ventende på at blive indtaget.

Haven

Et af de steder, hvor mennesket og natu-

ren virker sammen: Haven. Haven er ikke kun et ydre fænomen. Man kan betragte sit eget indre som en have, der skal passes. Det er også muligt at betragte sit indre som en svinefarm, så effektiv og produktiv som muligt. Det jeg vil gøre, er:

Jeg tager menneskene og lægger dem på underlaget. 13 år.

Så lader jeg menneskene se ind i sig selv og finde deres egen natur.

Når de har fundet den, så lader jeg dem gå rundt derinde. 13 år og 3 måneder og 3 dage, mens solen og månen går op og ned og op og ned.

Når de har gået rundt, så lader jeg dem bygge en have i deres natur, af deres natur, en have til hver,

en dirrende balance mellem vækst og tæmning mellem kaos og orden mellem følelse og fornuft til hver.

Så åbner jeg dem op, og så begynder jeg at bygge dem sammen! Sammen med hinanden, sammen med underlaget. Via trapperne og broerne og passagerne.

Det tager 3 årtusinder og 3 år og 3 måneder og 3 dage at udføre denne sammenbygning. Det er den eneste mulige løsning.

(synges):
*Jeg strømmer i dine årer!
Du strømmer i mine årer!
Alle strømmer i alles årer!*

Moder marked

Et forsøg: Vi kunne sige, at markedet også er et møde mellem natur(er) og kultur(er), og vi kunne sige, at det kunne være en have, og der skal for fanden da mennesker til at passe den, OG DE MENSKER DET ER OS. Er det så svært at finde KRAFT TIL AT TÆMME, så UMULIGT at BETVINGE den økonomiske natur? At få menneskers produktivitet og naturens reproduktivitet til at blomstre sammen? Hva!

Markedet er en malstrøm.
Markedet er et meteorologisk fænomen. Markedet er en jagtmark. (Jeg er en tiger!)
Markedet er et kapløb. (Jeg er en gazelle!)
Markedet er en mark eller en svinefarm. Markedet er en have!

O.k. ... Men hvis vi nu behandlede spekulanter o.l. som den NATUR, de selv hævder at være, så kunne vi indgå i et fornuftigt og regulerende forhold til modermarked og så lave nogle NATURPARKER til de økonomisk liberale, hvori de kan æde hinanden lige så meget som de vil. Skidesmart.

De sidste ting jeg gerne vil sige

Man kan også tænke, at kulturen er en del af naturen; så står kampen ikke mellem naturen og kulturen, men i naturen selv, som må være dynamisk og vil kunne deles i modstridende tendenser, f.eks. ligeglæde og moral (forstået som et sted, hvorfra der kan dømmes om noget er godt eller dårligt). Ikke noget at mærke, min natur står derinde, porten er totalt låst, den er helt låst, ingen verdens fuck-

ing ting kommer til mig i drømme, MIN jomfruelighed er UOVERVINDELIG, altid uberørt igen, altid, jeg er IKKE i kontakt med min eksistens, jeg er IKKE til stede i min krop, MIN jomfruelighed er min natur, den holder min natur i et jerngreb, MIN natur holder min natur i et jerngreb, MED sine hænder af sølv, hvad hvis den port går OP: Vil det værste være det, der kommer ud eller det, der kommer ind? Det jomfruelige holder min natur, så hvad er det lige min natur laver imens-vokser? Det jomfruelige vokser, den er også et fucking vækst-fænomen, den gror hen over det hele, jeg ER Tornerose OG slottet OG roserne, det hele, det er mig, det indelukkede og det indelukkede, tabet indenunder som bliver groet til, TABET OG TILGRONINGEN AF TABET, TABET OG TILGRONINGEN AF TABET.

URSULA ANDKJÆR OLSEN

SERIE

NATURSTYKKER

Kroniken har i årets løb givet naturen ord med på vejen fra nogle af Danmarks bedste forfattere.

Maleren John Kørner har hver gang illustreret naturstykket med et af sine nye malerier.

Alle tekster kan findes på Politikens hjemmeside.